

HLINÍK - ALUMINIUM

3. nejvíc. prvek zem. kůry (8,3%) 1. je Fe (45,5%)
H. č. 13. ve slouč. 2. je Si (27,5%)

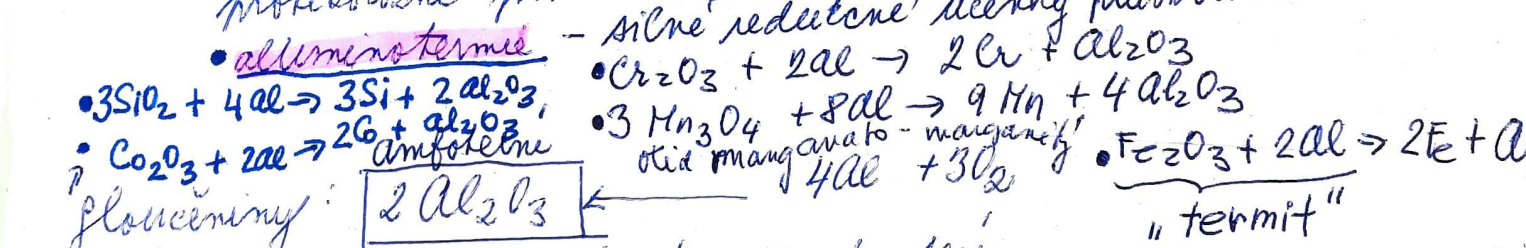
- složkou vyřetých mineralů - živec, slidy, kladinit,
kryolit $Na_3[AlF_6]$, granát $Ca_3Al_2(SiO_3)_3$, beryl
 $Be_3Al_2Si_6O_{18}$, kyrys $Al_2(OH)_3PO_4 \cdot H_2O$, korund Al_2O_3
+ (diakrom. formy Al_2O_3 : rubín (Cr) safir (Co), smaragd (V).
bauxit $AlO(OH)$, Austrálie, Brazílie, Jamajka.....

vyděl: bauxit $AlO(OH)$, 2010 ~ maďarsko - Holisene reakce
Francie, maďarsko. → výroba Al, jako záručovní
materiál, výroba cementu dle. PORTLANDSKÝ CEMENT.
včetně Al. → my
eho katalyz. mod.

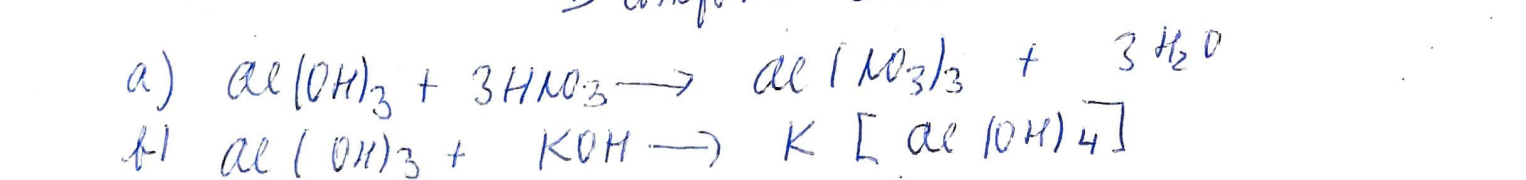
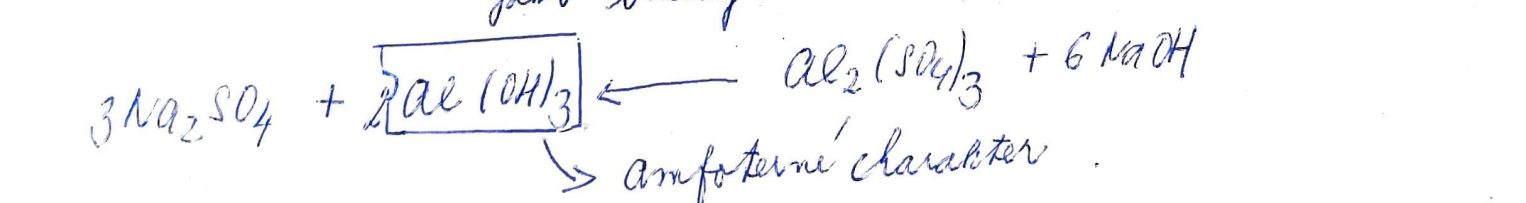
vyroba: ① Bayerovy sp. Elektrolyza bauxitu při 950°C,
elektrody z uhlíku. Na K^+ reduce Al
na A^{+} doch. ke spalování uhlíku fosforem
na CO, CO_2 .

② z bauxitu
poměrně reaktivní ($2Al + 6HCl \rightarrow 2AlCl_3 + 3H_2$)
vlastnosti: stříbrný kov, lehký, dobrý vodič, elektrický
odolný proti korozi, tvárný → alobal slitiny.

použití: konstrukční kov (letadla, lodě, kosmický výzkum.....)
protikorozi prvek (Al_2O_3) - na br. pasivaci kovu
• aluminotermie - silné redukční účinky maďkovitě Al:

blý přech. → vydrívací cihly do pecí
syntetické diakromy (rubíny, safíry...)
jako brusný materiál

Kamenec: $H^I M^{III} (SO_4)_2 \cdot 12 H_2O$ či $NH_4Al(SO_4)_2 \cdot 12 H_2O$ (3)

s halogenidy AlX_3 (jir $AlF_3, AlCl_3$) exsolují:
 soli klinku po bře, v H_2O rozp. ($x AlF_3$) $AlCl_3 \cdot 6 H_2O$ (kat.)
 $Al_2(SO_4)_3 \cdot 18 H_2O$

GALLIUM - Ga

- předvoženo Mendělejevím jako eka-aluminium
- načíná, dlešení spektroskopicky
- << doprovázi ZnS = spaleut, gallit - afuka
- bly, leskly, měkký kov
- > b.v. ($1300^\circ C$ - roztí do teplemí)
- slouč III, II, I $Ga_2O_3, Ga(OH)_3, Ga_2(SO_4)_3$
 Ga_2O , kamenec.

INDIUM - IN

- << prozázi $ZnS, PbS, \sim Ga$, spektroskopicky
- slitiny, odolnost proti korozí, foliování
- I, II, III - slouč $In(OH)_3, InCl_3, In_2(SO_4)_3$
 nestalé kamenec.

THALLIUM - Tl

- << minerály crookesit, berzelianit, spektroskopicky
- kov $\sim$ slouč, jako slouč. pro jed.
- slitiny $TlOH, TlBr, Tl_2S, Tl_2O, TlNO_3$
I, III $Tl_2O_3, TlCl_3, Tl_2(CO_3)$